

Útlendsku oljufelögin og norsk oljuíðnaðurinn:

Vilja hava norsku stjórnina til at broyta karmarnar og linka krøvini

At oljufeløg steðgað ætlanum og fremja niðurskurðir í eitt nú Norðsjónum merkir als ikki, at tey harvið eisini missa áhugan fyri Føroyum. Felögin gera bara øðrvísi prioriteringar. Føroyski landgrunnurin stendur framvegis frammaliga í framtíðar ætlanunum hjá oljufeløgnum sigur Ben Arabo, stjóri í Amerada Hess í Føroyum

JAN MÜLLER

Nú marknatrætan millum Bretland og Føroyar tykist at nærkast eini loysn og hetta av álvara letur upp dýrnar fyri eini oljuleiting á føroyska landgrunninum stríðast altjóða oljufelögin við at fáa endamar at rökka saman. Hóast mong av feløgnum klára seg og hava yvirskot við rættliga lágunum prísnum, ja heilt niður á 5-6 dollarar fyri tunnuna, so hevur tann lági oljuprísurin við sær hópuðsognir umframt at fleiri verkætlanir bæði við leitiboring og framleiðslu verða lagdar á hyllina eina tíð.

Um henda gongdin eisini fer at fáa ávirka á áhugan fyri føroyska ókinum er enn óvíst, men roknast kann við, at felögin fara at fylgja væl við, hvørjar treytir og hvørjar skattir og avgjöld eitt nú føroyskir oljumyndugleikar fara at leggja á komandi virksemd.

Sambart sendingini „Grannar okkara“ í ÚF í farna viku, so hevur ein kenningur frá okkara leiðum, Amerada Hess gjørt av at útseta einar 12 ætlaðar boringar í danska partinum av Norðsjónum. Tað kann als ikki koma uppá tal at fara undir boring við verandi prísnum uppá 10-11 dollarar. Prísurin skal upp á 14-15 dollarar fyri at tað kann loysa seg at fara í gongd sigur leiðarin á skrivstovuni hjá Amerada Hess í Danmark, Søren Holm.

Avmarka eisini í Norøgi

Eisini í norska partinum av norðsjónum er felagið eins og mong onnur feløg eisini farið at taka „fólihornini“ til sín. Sambart norska blaðnum „Netavisen“ umhugsar felagið at gevast við leiting á norska landgrunninum fyrribils. Lági oljuprísurin og harðar treytir og karmar frá norsku myndugleikunum fara helst at gera, at Amerada Hess møguliga ikki verður við í næstu út-bjóðing á landgrunninum.

Stjóri í Amerada Hess í Norøgi, Nils Gulnes sigur við Stavanger Aftenblad, at

altjóða oljuíðnaðurinn kann gera fløgur í 50 londum. Nú koma eisini lond sum Saudi-Arabia og Kuwait av álvara sær uppi stríðið um fløgurnar, og har eru oljugoymslurnar ómetaliga stórar. Haraftrat er biligt at fáa hana upp. Við einum oljuprís uppá 10 dollarar og einum í Norøgi, sum vendir tyngja endan niðurfert, er tað sera trupult at fáa pengar til at gera flögur á norska landgrunninum sigur Hess-stjóri.

Olja er vorðin handelsværa sum allar aðrar, har ein má rokna við, at prísurin fer upp og niður. Tá eigur oljuíðnaðurinn heldur ikki at verða harðari skattaður enn annar iðnaður. Vit, sum standa á odda fyri virksemd hjá útlendsku oljufeløgnum í Norøgi, eru bestu ambassadørar fyri norska landgrunnin. Vit gera alt vit kunnu fyri at útvega kapital og virksemd til Noregs. Men vit eru bundnir av, at myndugleikarnir geva okkum kappingarførar karmar at arbeiða undir. Myndugleikarnir tóku hetta til eftirtektar, tá prísurin fór niður í 86, og tað eiga teir eisini at gera nú sigur Gulnes, sum verður mettur sum ein av undangongumonnunum í norska oljuíðnaðinum. Hann arbeiðir undir Jens Evensen, tá hesin var í oljuíðnaðinum hjá landinum.

Tá góvu vit oljufeløgnum lægri skatt enn øðrum iðnaði - fyri at lokka tey at gera flögur í Norøgi leggur hann afturat.

Norski oljuíðnaðurinn rósar varsko

Lágu oljuprísirnir hava eisini fingið stóran part av norskum oljuíðnaði at rópa varsko. Vist verður á, at Co2 avgjaldið má burtur, og serskatturin má burtur ella minskast. Luturin - lutøkuna - hjá statinum í oljulyvunum má minskast. Hetta eru nøkur av krøvunum, sum OLF, Oljeindustriens landsforening, ið umbodur 17 oljufeløg og 48 fyrirkur, sum lata vorur og tenastur til oljувinnuna, kemur við.

Norsku fyrirkurnar royna at koma við einum

boði uppá, hvat kann gerast soleiðis at norsk landgrunnurin verður kappingarførur við onnur pláss í heiminum.

Stjóri í OLF, Finn Aamodt sigur við Stavanger Aftenblad, at oljувinnan í Norøgi hevur ongantið havt eina so torføra tíð sum nú, og ger stjórnið ikki karmarnar lagaligari, so kann hetta fáa heilt álvarslegar avleiðingar fyri norskan iðnað.

Ein sokallað „perspektivanalyse“, sum OLF ger í løtuni, verður lögð fram 15. mars og fer hon helst at verða tikin við í viðgerðina í Stórtinginum í vár, tá politikarnir skulu til at umrøða „Oliemeldingen“ og endurskoða figgarløg.

Umframt at skula gjalda rættliga fitt í Co2 avgjaldi, so er eisini ein serskattur uppá 50% omaná tann vanliga vinnuskattin uppá 28%. Við øðrum orðum gjalda oljufelögin 78% í marginalnaskatti fyri at arbeiða á norska landgrunninum.

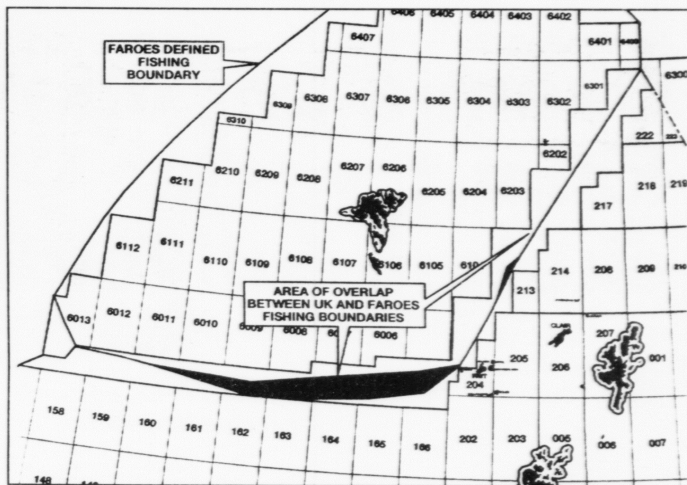
Í Norøgi er so eisini tann skipanin galdandi, at tað almenna eigur upp í 30% av teimum bestu lisenunum. Hetta er ein serskipan fyri norska landgrunnin og er landins partur av oljuvinnutøkunum við hesum nógv størri enn tað, sum Statoil stendur fyri.

Umboð fyri norska oljuíðnaðin vísa á, at um parturin hjá norska statinum í lisenunum varð minkaður, hevði tað eisini blivið meira áhugavert at gjørt flögur á norska landgrunninum. Eisini verður víst á, at oljufelögin eiga at fáa stórra óki á leita á kring verandi felt, og haraftrat eigur út-bjóðing at verða oftari.

Føroyar ókent og harvið spennandi óki

Nú fleiri av oljufeløgnum steðga ætlaða leiting í grannalagnum, í Norðsjónum er spurningurin, um henda gongdin eisini kann fáa avleiðingar fyri áhugan fyri føroyska landgrunninum.

Vit hava spurt Alex Buvik, sum í dag starvast hjá Oljufyrirsitingini og sum í

Mangt bendir á, at marknaðsemin við bretar skjótt verður loyst. Í næstu fara okkara politikarar at viðgera uppskot til kolvetnis-kattaløg og í heyst fara teir at viðgera fyrstu út-bjóðing.

17 ár arbeiddi hjá amerikanska oljufeløgnum Amoco, hvønn týðning lági oljuprísurin og tær ymsu skerjingarnar hjá oljufeløgnum kunnu hava á áhugan fyri Føroyaókinum.

„Eg veit sjálvandi ikki, hvat oljufelögin hugsa, men av tí at Føroyar kunnu koma at gerast ein nýggj oljuprovins, so fer ókið úttan iva at hava áhuga millum mong oljufeløg. Tað skal nógv henda, áðrenn tey taka seg aftur av ókinum, men hetta hevur eisini nógv at gera við, hvørjar treytir føroyskir myndugleikar fara at seta oljufeløgnum, sum vilja arbeiða her.“

Alex Buvik vísir á, at hóast tað sjálvandi eru fleiri onnur óki í heiminum at gera flögur í, so er Atlantsmótið og harvið eisini Føroyaóki ein heilt náttúrlig viðkan av Norðsjónum, har tað verður hildið ósanntlík, at tað verða gjørd fleiri stór fund.

Oljufeløg vísa eisini vanligu sokallaðum prospektivum nýggjum ókjum stóran ans, eitt nú tí tey kanska hava vónir um at finna stór felt.

Skerjingar aðrastaðni raka ikki Føroyar

Ben Arabo, stjóri hjá Amerada Hess í Føroyum heldur ikki, at nøkur orsök er hjá føroyingum at óttast, at eitt felag sum Amerada Hess skal leggja árárnar inn í Føroyum fyri tað, at niðurskurðir verða gjørdar aðrastaðni og arbeiði steðgað.

Hvat danska ókinum viðvíkur, so mugu vit ikki gloyma, at Amerada Hess er í ferð við at seta Syd Arne feltið í framleiðslu, og hetta er ein stór verkætlan. Hetta verður helst tað næststørsta feltið í Danmark og fer undir framleiðslu í ár. Størsta feltið í Danmark er Danfæltið, sum framleiðir 80.000 tunnurnar um dagin.

Hvat norska landgrunninum viðvíkur, so royna oljufeløg og haraftrat eisini norskur oljuíðnaður sum sagt at fáa stjórna á linka um krøvini til oljufelögin, soleiðis at karmarnir hesi

arbeiða undir verða øðrvísi og lættari.

Ben Arabo vísir eisini til tað, sum oljufyrirsitingin hevur sagt, nevniliga, at eingi tekin eru til, at oljufeløg vegna lágu oljuprísirnar hava ella fara at taka seg úr føroyskum óki til fyrirums fyri onnur óki í heiminum.

Vit spurdu Ben Arabo, hvørja trygd teir føroyingar, sum seta pengar í Atlantic Petroleum hava, at ikki eitt felag sum Amerada Hess ein dag verður keypt upp av øðrum og kanska tekur seg úr The Faroes Partnership.

„Tað haldi eg ikki nakar skal bera ótta fyri. Sjálvandi kann eingin kenna seg 100% tryggan, men tað er ikki rætt at lata seg ræða her av tí, at skerjingar og niðurskurðir verða gjørdar aðrastaðni. Øll umráðandi eru so ymsk. Tað, sum man ger í donskum sjógvi, vísir bert prioterina í mun til onnur óki.“

Ben Arabo vísir á, at tað føroyska ókið hevur als einki við tað danska at gera, so ein má ikki fáa ta fatan, so felagið steðgar virksemd í Danmark, at hetta so eisini fer at henda í Føroyum. Hann heldur fyri, at felagið er kanska rættliga nógv betri fyri enn nógv onnur.

Taka vit so Freia feltið, sum er vorðið útsett orsakað av lágun oljuprísnum, so eru eisini feløg sum Statoil við í hesum feltinum.

Kolvetnis-kattaløg fyr tingið í næstum

Um eina viku ella so fer landsstýrið at leggja fyr tingið uppskot til kolvetnis-kattaløg.

Uppskotið hevur verið til viðgerðar í Figgjarmálastýrinum og liggur í løtuni til endaliga viðgerð hjá oljufelögum, sum skal geva endaligt grønt ljós fyr uppskotinum.

Tað er greitt, at hóast hetta uppskotið ikki fer at siga nakað um, hvørjar serskattir landsstýrið fer at leggja oljufelögin, so er kolvetnis-kattaløgin ein týðandi bríkkur í øllum oljutalvinum. Tað er tí við

Tá markið er komið uppá pláss, eftir øllum at doma um ikki so langa tíð, fer oljumálið inn í eina heilt nýggja fasu, nevniliga til fyrstu út-bjóðingina. Kortíð vísir grásonurnar, sum eru komnar av tveimum ymskum útleiggingum av fiski-markinum

stórum áhuga, at oljufelögin bíða eftir tí útspælinum, sum føroyskir møguleikar koma við.

Uppskotið fer so eisini at hava ávirkan á, hvønn áhuga oljufelögin fara at hava fyri at gera flögur við Føroyar. Er krøvini hørd og t.d. hægri enn tey hjá okkara grannalondum Bretlandi, Danmark og Norøgi, so kann roknast við, at oljufeløg fara at umhugsas seg fleiri ferðir, áðrenn tey gera av at bjóða her. Verða krøvini hinvegin rimulig, hvat tað so enn merkir, og verða tey á sama støði ella lægri enn krøvini í eitt nú Bretlandi, so kann hugast, at ikki bert tey umleið 25 felögin, sum í løtuni eru við í kapprenningini, verða við í endaspurtinum, tá út-bjóðingin verður, men at eisini onnur feløg, sum enn bara standa á síðulínuni og fylgja gongdina, koma sær uppi leikin.

Tað er greitt, at ein út-bjóðing á føroyskum óki, verður eisini tikin við í samlaðu metingarnar hjá oljufelögnum, tá tey skulu gera av, hvat tey vilja gera flögurnar komandi árin. T.d. er hugandi - eftir at marknatrætan er loyst - at bretar fara at geva feløgum sera lagaligar treytir, fyri at fáa tey at bjóða í Hvítu sonuni, sum higartil hevur verið forboðið óki. Spurningurin er so, hvørjar treytirnar verða til somu feløg, sum vit ynskja at bjóða í sama umráði men okkara megin markið.

Áhugavert verður at frætta, hvat landsstýrið fer at mæla til - og at hoyra, hvat tingmenn fara at siga til uppskotið frá landsstýrinum.